

Jaarverslagen

Jaarverslag van de Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie

Leden

Het aantal leden van de vereniging bedroeg medio het verslagjaar (31 december 1994) 575. Hiervan waren 358 registerleden waaronder 87 gepensioneerde registerleden, 181 gewone leden, 34 aspirant-registerleden en 2 studentleden. In het verslagjaar zijn 4 leden door overlijden aan de vereniging ontvallen.

Samenstelling van het bestuur

Tijdens de najaarsledenvergadering trad Dr. P. Bijster af als lid van het bestuur. Als bestuurslid heeft hij zich gedurende zes jaar zeer verdienstelijk gemaakt op het gebied van het analistenonderwijs. Als nieuw lid van het bestuur werd benoemd Dr. P.C.M. Bartels. De onderwijstaak binnen het bestuur is overgenomen door mevr. Dr. G.A. van den Berg, terwijl Dr. P.C.M. Bartels de taak van vice-voorzitter op zich genomen heeft.

Wetenschappelijk bijeenkomsten

In het verenigingsjaar werden diverse wetenschappelijke symposia en congressen georganiseerd. Daarnaast zijn er cursussen in het kader van de PAOKC gehouden. Op 14 september 1994 werd in Zwolle het VHL-symposium "In en om de Neutrofiel" gehouden. Op dit symposium, dat onder auspiciën van de Nederlandse Vereniging voor Hematologie en de NVKC werd gehouden, werd aandacht besteed aan de myelopoïese en de functie, herkenning en invloed van groeifactoren op de neutrofiële granulocyt.

Op 16 september 1994 vond het zesde symposium van de afdeling Klinische Chemie van het Academisch Ziekenhuis Utrecht plaats over "Bot en Kraakbeen: klinische en chemische aspecten", met speciale aandacht voor nieuwe markers op dit terrein.

Op 17 november 1994 vond het VHL/SKZL Symposium "Externe Kwaliteitsbewaking Hemocytometrie" in Nijmegen plaats. Ingegaan werd op de regionale en landelijke kwaliteitsbewakingsronzendingen voor de hemocytometrie en op de houdbaarheid van de bloedmonsters in relatie tot de diverse meetprincipes.

Op 1 december 1994 werd in Amersfoort de themadag "De moleculair biologische diagnostiek van thalassemieën" gehouden.

Op 15 december 1994 werd in het kader van het afscheid van collega Helbing een symposium gehouden over "Analyse rondom lichaamsvocht".

Op 19 en 20 december 1994 vond in Groningen de PAOKC-cursus "Pathofysiologie van de nier" plaats. Deze cursus behandelde zowel klassieke als nieuwe laboratoriumdiagnostiek in relatie met de nierfysiologie, medicatie en dialyse.

Op 31 januari 1995 is er in Amsterdam een symposium gehouden over "Expertsystemen in de Medische praktijk". Het symposium werd georganiseerd door de Commissie Automatisering. Centraal stonden de mogelijkheden die de computer biedt om beslissingsprocessen te sturen.

Op 23 maart 1995 vond in Deventer de PAOKC-cursus "Laboratoriummanagement op weg naar het jaar 2000" plaats, waarin de bedrijfskundige aspecten van de beroepsuitoefening uitgediept werden.

Op 27 en 28 april 1995 vond 47e congres van de NVKC plaats in Lunteren. Tijdens het congres is een wetenschappelijk symposium georganiseerd door de Wetenschapscommissie met lezingen over vrije radicalen en hyperhomocysteinemie. Tijdens dit voorjaarscongres heeft een posterpresentatie plaatsgevonden waarbij op 56 posters wetenschappelijk onderzoek gepresenteerd werd.

Op 9 mei 1995 heeft de afdeling Klinische Chemie van het Academisch Ziekenhuis Utrecht in samenwerking met de NVKC een symposium georganiseerd over "Lipidenparameters in de laboratoriumdiagnostiek".

De werkgroep Tumormarkers van de NVKC heeft op 19 mei 1995 een symposium gehouden over "Mammacarcinoom en tumormarkers, de stand van zaken", waarbij ingegaan is op de epidemiologie en behandeling van borstkanker en de rol van laboratoriumonderzoek bij diagnostiek en follow-up.

Op 1 juni 1995 heeft de Werkgemeenschap Klinische Chemie een wetenschappelijke bijeenkomst gehouden in Nijmegen met presentaties van de diverse onderzoeksgroepen.

Op 9 juni 1995 heeft de Werkgroep Moleculaire Biologie een wetenschappelijk symposium gehouden in Amersfoort.

Op 15 en 16 juni 1995 is de PAOKC-cursus "Reproductieve Endocrinologie" gehouden in Maastricht. Tijdens deze cursus is diepgaand aandacht besteed aan de normale fysiologie, de fysiologie, de pathologie, het sperma-onderzoek en (in)fertiliteit. Tevens is een demonstratie van de intracytoplasmatische sperma injectietechniek getoond.

Bijzondere activiteiten

- Tijdens het 47e congres van de NVKC in Lunteren is op 28 april 1995 een themamiddag georganiseerd over "Klinisch chemicus: Quo vadis?". Vanuit verschillende invalshoeken is gesproken en gediscussieerd over de huidige en toekomstige positie van de klinisch chemicus. Met name is gesproken over de relatie tussen vakinhoudelijke en managementszaken.

Spreekers waren de collegae Jansen, van den Broek, Goldschmidt en Miedema.

- Tijdens het voorjaarscongres is de Prof. Dr. J.G.G. Borstprijs 1994 uitgereikt aan Dr. K. Miedema (Ziekenhuis De Weezenlanden, Zwolle) door de minister van VWS, Mevr. Dr. E. Borst-Eilers. De Prof. Dr. J.G.G. Borstprijs is aan Dr. K. Miedema toegekend vanwege zijn verdiensten voor het verbeteren van de communicatie tussen arts en klinisch chemicus, met name op het terrein van de diabetes mellitus. Na de uitreiking heeft de minister een lezing gehouden, waarin zij is ingegaan op de kwaliteit van de werkzaamheden van de klinisch chemicus, o.a. zijn relaties tot de aanvragers en de patiënten. Eveneens is tijdens het voorjaarscongres de Orthoprijs uitgereikt aan Dr. P.J. Bosma (AMC, Amsterdam) voor zijn werkzaamheden op het gebied van de ontrafeling van de genetische achtergrond van het Crigler-Najjar syndroom.
- De prijzen voor de beste posters tijdens het voorjaarscongres, die beschikbaar gesteld waren door de E.C. Noyons' Stichting, werden gewonnen door mevr. Drs. E. van Voorst tot Voorst, Dr. J. van der Weide en Dr. I. Vermes.
- Tijdens de voorjaarsledenvergadering op 27 april 1995 is het erelidmaatschap van de NVKC toegekend aan Prof. Dr. P.J. Brombacher vanwege zijn grote verdiensten voor de vereniging.
- Op 7 oktober 1994 hield Prof. Dr. A. Sturk in Leiden zijn inaugurele oratie, getiteld "Klinische chemie, hoe verder".
- Op 16 juni 1995 werd met een symposium afscheid genomen van Prof. Dr. P.J. Brombacher. Professor Brombacher heeft op velerlei terreinen binnen de klinische chemie, zowel wetenschappelijk als niet-wetenschappelijk, zeer verdienstelijke werkzaamheden verricht. Met zijn innemende karakter en markante persoonlijkheid heeft hij een centrale plaats vervuld binnen de klinische chemie.
- Op 5-7 september 1994 en 10 oktober 1994 heeft de eerste managementcursus voor klinisch chemici in opleiding plaatsgevonden in Lunteren en Blaricum. Binnen deze cursus is het leidinggeven zowel vakinhoudelijk als in trainingen aan de orde geweest.

Activiteiten

- Het algemeen bestuur (AB) vergaderde dit verslagjaar 9 maal. Het dagelijks bestuur (DB) kwam 10 maal in vergadering bijeen. Daarnaast werd door het AB een zaterdag gewijd aan de ontwikkeling van het verenigingsbeleid en het opstellen van de beleidsstrategie 1995-1997. De beleidsstrategie is besproken tijdens een vergadering van het bestuur met voorzitters en secretarissen van commissies en vervolgens vastgesteld in de voorjaarsledenvergadering in Lunteren. De algemene ledenvergaderingen werden gehouden op 2 november 1994 in Utrecht en 27 april 1995 in Lunteren.
- De werkzaamheden van de BIG-raad zijn nauwlettend gevolgd. De BIG-raad is ingesteld om invulling te geven aan de wet BIG. Hoewel de BIG-raad zich momenteel alleen bezig houdt met het nader

regelen van de beroepen die vallen onder artikel 3 van de wet BIG, worden er in 1995 al wel voorbereidende werkzaamheden verricht voor de beroepen die al of niet titelbescherming gaan krijgen volgens artikel 34.

Het bestuur heeft maximale inspanningen verricht om de BIG-raad voor te lichten over de noodzaak om de klinisch chemicus te regelen volgens artikel 34. Een zelfde voorlichting is gegeven aan de ambtenaren van het ministerie van VWS, die de beslissingen van de BIG-raad moeten uitwerken. De voorlichting heeft zich toegespitst op de drie argumenten uit de wet BIG om voor titelbescherming in aanmerking te komen: de behoefte aan publieksvoorlichting, de behoefte aan toepassing van de regeling omtrent het zelfstandig verrichten van voorbehoudende handelingen en de behoefte aan een publieksrechtelijke opleidingsregeling.

Er is door projectgroep een nota geschreven waarin nader ingegaan wordt op de relatie tussen de klinisch chemicus en de individuele patiënt.

- Naast contacten over de wet BIG is er diverse malen om andere redenen contact geweest met het ministerie van VWS. Met name het kwaliteitsbeleid is hierbij aan de orde geweest. Tijdens een ronde tafelgesprek is de huidige stand van zaken geïnventariseerd door het ministerie. Tevens zijn er tijdens de derde Leidschendamse conferentie, die door de Nationale Raad voor de Volksgezondheid georganiseerd is op 8 juni 1995, nieuwe afspraken gemaakt voor de komende 5 jaar. Het motto van deze conferentie was "Naar een samenhangend kwaliteitsbeleid". Ook de regulering van nader gebruik van lichaamsmateriaal is voorjaar 1995 aan de orde geweest, evenals consequenties van de WGBO.
- Op 26 januari 1995 is aan mevr. Dr. E. Borst-Eilers, minister van VWS, het handboek "Klinisch Chemische Tests" aangeboden door de hoofdredacteur Dr. J.M. Pekelharing. Dit handboek is geschreven in opdracht van de Ziekenfondsraad. Besprekingen zijn gestart met de Ziekenfondsraad om te komen tot een vervolg hierop in de vorm van een "Diagnostisch Kompas". Hierin zal per ziektebeeld beschreven worden welke diagnostische middelen bij voorkeur gebruikt worden om tot de juiste diagnose te komen. Het "Diagnostisch Kompas" zal breder worden dan alleen de laboratoriumdiagnostiek. De nieuw ingestelde Commissie Effectiviteit zal mede zorgdragen voor de realisatie en instandhouding van het "Diagnostisch Kompas".
- Vele inspanningen zijn geleverd om binnen de regeling klinisch genetisch onderzoek en erfelijkheidsadviesing van WVC voldoende ruimte te krijgen voor de klinisch-chemische laboratoria. Hierbij is de nadruk gelegd op het feit dat het onjuist is om technieken die op de korte termijn algemeen gebruikt kunnen gaan worden met een artikel 18 voorziening te regelen. Tevens moet het mogelijk blijven om diagnostiek van frequent voorkomende aangeboren afwijkingen te blijven uitvoeren buiten, maar in overleg met, de klinisch genetische centra.

- Binnen het COTG-overleg, waaraan de NVKC deelneemt via de VNZ, is gesproken over de herijking van de laboratoriumtarieven. Hiertoe wordt een nieuw waarderingssysteem ontwikkeld voor laboratoriumbepalingen. In plaats van het oude Spaanderpuntensysteem komt er in 1996 een gedifferentieerd tarief. Alle bepalingen worden ondergebracht in 15 clusters. Per cluster geldt één tarief. Tevens komt er een order/afname tarief. Harmonisatie van de richtlijnen tussen ziekenhuislaboratoria en huisartsenlaboratoria wordt nagestreefd. Na invoering van de nieuwe tarieven zullen de richtlijnen nader bekeken worden.
- De positie van de eerstelijns laboratoriumdiagnostiek heeft veel aandacht gehad. Het streven is om te komen tot nauwe samenwerking met de SAN en de Federatie van Nederlandse Thrombosediensten om een goede coördinatie van de werkzaamheden te bewerkstelligen. De eerste schreden zijn gezet om te komen tot een platform FNT/SAN/NVKC. Binnen dit platform kunnen zaken als een landelijk afnamenet met één prikdienst per regio en coördinatie van kwaliteits- en tarievenbeleid besproken worden.
- In het kader van certificering van laboratoria zijn door de Certificeringscommissie procedures opgesteld voor het uitvoeren van audits van klinisch-chemische laboratoria. De audits zullen uitgevoerd worden door auditers van de NVKC, onder auspiciën van CCKLtest. Tijdens de audit zal gekeken worden naar de systeemkwaliteit, de outputcontrole en de kwaliteit van de professionals (intercollegiale toetsing). De resultaten van de intercollegiale toetsing zullen door de Registratie Commissie gebruikt kunnen worden bij de kwalitatieve beoordeling van de registratie. Op Europees niveau is de "Working Group on Clinical Laboratory Accreditation" van de EC4 bezig met de harmonisatie van de accreditatiesystemen van de diverse landen van de Europese Unie. Tevens is de "Working Group on Registration of Clinical Chemists" bezig met de oprichting van een Europees register.
- In het kader van de nascholing heeft de PAOKC drie cursussen georganiseerd zoals boven omschreven. Hoewel de gestructureerde nascholing nog maar kort bestaat is het nu reeds een goed functionerend instituut. Binnen de PAOKC-cursussen wordt er gestreefd naar een 40%-40%-20% verhouding van respectievelijk basale kennis, diepgaande kennis en research.
- De Werkgemeenschap Klinische Chemie, die ressorteert onder de Wetenschapscommissie, heeft de eerste schreden gezet op het pad van de inventarisatie en coördinatie van wetenschappelijk onderzoek in de klinische chemie. Wetenschapsdagen zijn georganiseerd om voorgenomen wetenschappelijk onderzoek te presenteren. Tevens is gewerkt aan fondsenwerving om de voorgenomen onderzoeken te realiseren. De subsidiestroom zal in de toekomst beter op gang moeten komen.
- Naast het ingestelde aandachtsgebied Chemische Diagnostiek van Erfelijke Metabole Ziekten (CDEMZ) zullen mogelijk nog twee aandachtsgebieden ingesteld worden. Over de instelling van het aandachtsgebied Toxicologie is gesproken met de Ned. Ver. van Ziekenhuisapothekers en de Ned. Ver. voor Toxicologie. Afgesproken is om te streven naar één specialisatie van meerdere "bloedgroepen". Een NVZA-NVKC werkgroep is bezig met de uitwerking van de plannen, in samenwerking met een afgevaardigde van de NVT. In samenwerking met de VHL zijn de eerste schreden gezet op de weg naar de instelling van het aandachtsgebied Hematologie. Dit aandachtsgebied zal alleen ingesteld kunnen worden met de medewerking van de Ned. Ver. voor Hematologie.
- Twee brochures zijn verschenen. De ene brochure bevat de specialisatie, registratie en beroepsuitoefening van de klinisch chemicus. In deze uitgave wordt uitvoerig ingegaan op het beroepsbeeld van de klinisch chemicus/arts klinische chemie. De opleiding is beschreven, de eindtermen staan genoemd en een Engelstalige "Syllabus for Post Graduate Training in Clinical Chemistry in the Netherlands" is toegevoegd. Tenslotte is het register beschreven. Een projectgroep heeft de uitgave verzorgd en begeleid. De tweede brochure is de "Gedragcode voor Klinisch Chemici". Ook deze uitgave is verzorgd door een projectgroep en bevat de gedragscode zoals deze is vastgesteld op de algemene ledenvergadering. De gedragscode zal een plaats vinden in de procedure van de (her)registratie. In EC4-verband is gewerkt aan de "Code of conduct" voor de klinische chemici in de Europese unie.
- De aanzet is gegeven tot enkele nieuwe uitgaven. De projectgroep voorlichtingsboekje is vervaardigd met de tweede versie van de uitgave van het voorlichtingsboekje "Klinische Chemie: plaats en functie in de gezondheidszorg". De projectgroep normen heeft een uitgebreid onderzoek verricht naar de normen die gehanteerd behoren te worden bij de berekening van het aantal klinisch chemici voor een bepaald laboratorium. De normen zijn gekoppeld aan de functionaliteit van het betreffende laboratorium. Binnenkort zullen deze normen in een brochure verschijnen, tesamen met normen voor het aantal analisten. De normen zijn o.a. van belang in verband met de bouwnormen van het College voor Ziekenhuisvoorzieningen, die momenteel herzien worden.
- Binnen de projectgroepen is er veel werk verzet. De projectgroep Laboratoriumkosten heeft samen met DIAGNED een grootscheeps onderzoek verricht naar de kosten van laboratoriumbepalingen van ziekenhuis- en huisartsenlaboratoria. De uitwerking is verricht met ondersteuning van het bureau Deloitte en Touche. Momenteel vindt de bewerking van de resultaten plaats.

- De projectgroep Model Kwaliteitshandboek II is ingesteld om de herziene CCKL-richtlijnen te bewerken tot een model kwaliteitshandboek II. De ARBO- en milieuzaken zullen toegevoegd worden. Vanwege het toenemende belang van een goede afvalverwerking is de projectgroep Milieuhygiëne ingesteld. Na een inventarisatie van de eisen en verordeningen van de overheid heeft deze projectgroep de firma Cycle Systems bereid gevonden om ondersteuning te geven bij de invoering van een verantwoord milieu- en afvalbeleid.
Tenslotte kan gemeld worden dat een redacteur de laatste hand legt aan de vertraagde huisartsencursus.
 - Om richting te geven aan de wens om voor klinische trials het laboratoriumonderzoek decentraal te laten verrichten, zijn de eerste schreden gezet voor de oprichting van een virtueel centraal laboratorium (VCL). In samenwerking met o.a. de SKZL zijn plannen ontwikkeld om te komen tot standaardisatie van de uitslagen van de lokale laboratoria die deelnemen met hun klinische trials in het VCL. Indien de opzet slaagt staat de weg open om te komen tot de volledige uniformering van laboratoriumdiagnostiek. Voor de uitwisselbaarheid van laboratoriumuitslagen tussen de laboratoria zal dit van eminent belang zijn, zeker nu de mogelijkheden voor elektronische data-uitwisseling een sterke vlucht neemt.
 - Met het bestuur van de VvMA is gesproken over de overlegstructuur van de GCOLP's. Besloten is tot opheffing van de GCOLP's en de oprichting van een gemeenschappelijk platform onderwijs. Tevens is er gesproken over de accreditatie, bekwaamheidsverklaringen en de FWG-herziening voor analisten.
De werkgelegenheid voor de analisten blijft zorgelijk. Toch is er wel aandacht besteed aan de PR onder middelbare scholieren om het voortbestaan van het laboratoriumonderwijs te waarborgen. Ook dit jaar hebben vele klinisch-chemische laboratoria deelgenomen aan de "Open dag chemie".
 - Met de SKZL is gesproken over de sectorale structuur van deze stichting. De samenwerking met de andere organisaties op het gebied van de kwaliteitsborging van laboratoriumdiagnostiek verloopt voorspoedig. De bereiding van standaarden voor het VCL is ter hand genomen.
 - De contacten met de patiëntenverenigingen worden steeds belangrijker. In dit kader is de NP/CF gevraagd om toe te treden tot het toezichthoudende orgaan van de CCKLtest.
 - De voortgang van de samenwerking met de VAL heeft enige vertraging opgelopen. De intentie tot samenwerking blijft onveranderd bestaan. Bij de uitwerking staat voorop dat het register van de artsen klinische chemie bij de SCR gehandhaafd blijft, evenals de opleidingsmogelijkheden.
 - Met het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologie is gesproken over diverse zaken betreffende de laboratoriumdiagnostiek. Beide besturen zien voortgaande besprekingen van problemen die beide vakgebieden betreffen als zinvol, evenals een discussie over de beide toekomstvisies.
 - Met DIAGNED is overleg geweest over het bovengenoemde project laboratoriumkosten, de milieuproblematiek, het ADL-rapport over de bijdragen van de in vitro diagnostiek aan de kosten van de gezondheidszorg, de certificeringsproblematiek en het Diagnostisch Kompas. Tenslotte zijn er meerdere contacten geweest over de mogelijkheden om te komen tot een "Diagnostica", een tentoonstelling voor de klinische laboratoria gecombineerd met wetenschappelijke congressen.
 - Met de Ned. Ver. voor Klinische Fysica is gesproken over zaken die beide verenigingen betreffen, zoals kwaliteitsbeleid, de wet BIG en de gemeenschappelijke vertegenwoordigingen.
 - Een vruchtbaar overleg heeft plaatsgevonden met de Ned. Ver. voor Parasitologie. Met name is gesproken over (na)scholing op het terrein van de parasitologie en de mogelijke betrokkenheid van de SKZL bij de parasitologische kwaliteitscontrole rondes.
- Gesprekken met commissies/werkgroepen*
- Met de Registratie Commissie is overleg geweest over de eisen in verband met de vereniging van de registratie, opleidingsnormen en -procedures, de examens en de managementcursus voor de KCio-ers, de aandachtsgebieden en het beleid ten aanzien van het gewenste aantal assistenten in opleiding.
 - Met de Visitatie Commissie is gesproken over de tweejarige vooropleiding, nieuwe opleidingsaspecten zoals het volgen van een DNA/PCR cursus, de examens en de managementcursus voor KCio-ers en de participatie van de Werkgroep KCio bij het werk van de VC.
 - Met de Werkgroep KCio is gesproken over de opleiding en de toekomstperspectieven van de klinisch chemici. Over enige tijd zal er mogelijk een tekort aan klinisch chemici ontstaan in verband met het aantal pensioneringen. De status van de Werkgroep is opnieuw bezien en zal omgezet worden tot een commissie.
 - Met de Redactie Commissie is de nieuwe opzet van het tijdschrift besproken. De naam is veranderd in Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie" en de lay-out is vernieuwd. Het tijdschrift blijft een prominente plaats behouden binnen de Vereniging voor wetenschappelijke artikelen, mededelingen en advertenties.
 - Met de Wetenschapscommissie is gesproken over de oprichting van de Werkgemeenschap Klinische Chemie, de wetenschappelijke congressen, waaronder het jubileumcongres in 1997 en de wetenschappelijke contacten met de Tsjechische Vereniging. Omdat de NVKC-leden hoogstaand wetenschappelijk werk leveren, zullen presentaties hiervan bij internationale congressen gestimuleerd worden.
 - De contacten met de regio's zijn verstevigd. Waar mogelijk is relevante informatie via de regio-vertegenwoordigers doorgegeven aan de leden. De rol van de regio's in de Vereniging wordt steeds belangrijker voor de lokale samenwerking op diagnostisch gebied. Via de regiovertegenwoordigers

blijft het bestuur op de hoogte van regionale opvattingen. Tijdens de jaarlijkse vergadering met de regiovertegenwoordigers is gesproken over certificering, tarieven, normalisatie/rationalisatie van referentiewaarden, regionale samenwerkingsverbanden en overheidsregelingen.

- Op Europees niveau zijn er vele contacten geweest. De besturen van de Engelse, Duitse en Nederlandse Verenigingen zijn bijeen geweest om de activiteiten binnen EC4 en FESCC verband te bespreken. Binnen de EC4 is door de NVKC veel inspanningen geleverd om te komen tot harmonisatie van accreditatie en een Europees register voor klinisch chemici. Tevens is een EC4-gedragscode opgesteld.
- De twinning met de Tsjechische Vereniging is verder uitgebouwd en knelpunten zijn besproken met het bestuur van de Tsjechische Vereniging. In Praag hebben de "Dutch lectures" plaatsgevonden. De uitwisseling van publikaties zal geïntensiveerd worden, evenals de wederzijdse wetenschappelijke bezoeken/stages. Op het terrein van de kwaliteitsborging zal de SKZL gaan samenwerken met de Tsjechische EQAS. Een joint meeting CSKB-NVKC is in voorbereiding.

Jaarverslag van de commissie Automatisering

De commissie is tijdens de verslagperiode vijfmaal in vergadering bijeen geweest. In dit jaar is er geen verandering in de samenstelling van de commissie opgetreden.

Op ad hoc basis werden automatiseringsadviezen verleend aan het bestuur en de leden van de vereniging, commissies binnen de vereniging en een overheidsinstelling.

Binnen de Commissie Automatisering functioneren de subcommissies "Electronic Data Interchange" en "Klinische Chemometrie". De ontwikkelingen op het gebied van EDI zijn het afgelopen verslagjaar identiek aan het jaar daarvoor. Een notitie die de huidige stand van zaken beschrijft is ter publikatie in het Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie voorbereid. Het initiatief tot het organiseren van een EDI themabijeenkomst werd gestaakt omdat de ingeschatte belangstelling binnen de klinische chemie als te gering werd gezien en er geen duidelijke nieuwe ontwikkelingen werden gesignaleerd die rapportage rechtvaardigen. De subcommissie "Klinische Chemometrie" is nog steeds bezig met een inventarisatie van praktische chemometrische toepassingen binnen de klinische chemie in Nederland.

In januari 1994 is een symposium "Expertsystemen in de medische praktijk" georganiseerd in de VU te Amsterdam door de collegae Goldschmidt, Stroes en Winckers. Het symposium is bezocht door ca. 230 mensen. Diverse lezingen werden gegeven o.a. door een drietal buitenlandse sprekers te weten Prof. Dr. R.W. Lent (U.S.A.), Dr. P. Winkel (Denemarken) en Prof. Dr. Chr. Trendelenburg (Duitsland). Verder werd gesproken door collegae uit diverse disciplines. Een symposiumsyllabus zal dit jaar worden uitgegeven.

De voorzitter werd op nadrukkelijk verzoek van het bestuur betrokken bij een aantal ontwikkelingen op het gebied van codering en classificatie ten behoeve van elektronische communicatie. Het betreft documenten vanuit het Comité Européen de Normalisation (CEN), met daarin Technical Committee 251-Medical Informatics en activiteiten van de WCC en het zogenaamde Labcodeplatform.

De commissie heeft diverse bedrijven en instellingen aangetrokken om binnen haar vergadering demonstraties op lokatie te verzorgen.

Jaarverslag van de commissie Beroepsbelangen

De commissie Beroepsbelangen (CBB) kwam in 1994 in totaal vijfmaal bijeen.

Ook in 1994 heeft weer een aantal erkend klinisch chemici een beroep op de CBB gedaan ter advisering bij vragen en vooral problemen betreffende salariëring, contacten en secundaire arbeidsvoorwaarden. Steeds kon op de gestelde vragen adequaat worden geantwoord. Wel is de CBB in 1994 tot de conclusie gekomen dat updating noodzakelijk is van het modelcontract en het professioneel statuut, en zal hier in het komend jaar aandacht aan besteden.

Daarnaast wordt de CBB in toenemende mate geconfronteerd met problemen op de werkvloer welke voortvloeien uit benedenmaats functioneren en/of slechte positionering van de desbetreffende klinisch chemicus, dan wel uit een foutieve relatie- en/of slechte afstemming van werkzaamheden tussen collegae in één en hetzelfde laboratorium.

De problemen zijn zowel van professionele aard (bijv. niet genoeg inspelen op nieuwe ontwikkelingen; onvoldoende relatie met klinici etc.) als van management aard (plaats in de organisatie; samenwerken met collegae; financieel beleid en beheer etc.).

Gezien het groeiend structurele karakter van vorenvermelde oorzaken is de CBB mede op grond van haar ervaringen, begonnen met het formuleren van een aantal hoofdlijnen welke voor het Bestuur van de NVKC als uitgangspunt kunnen dienen bij het opstellen van een strategie die er op gericht is de noodzakelijke verbetering in het functioneren en de positionering van de klinisch chemicus te bewerkstelligen.

Hierbij zal de CBB wederom bepleiten, hierin gesteund door het Bestuur van de NVKC, dat in het beroep van klinisch chemicus wetenschappelijke en beheersmatige taken hand in hand dienen te gaan, reden waarom altijd een klinisch chemicus de leiding over het laboratorium moet uitoefenen. De CBB vindt het dan ook uit den boze dat zij ook in 1994 weer heeft moeten vernemen dat een aantal collegae een louter professionele taak heeft aanvaard naast een hoofdanalist(e) als hoofd laboratorium.

Genoemde ontwikkelingen dreigen bovendien in toenemende mate het aantal posities voor klinisch chemici te beperken. De CBB poogt in overleg met het Bestuur van de NVKC deze tendens een halt toe te roepen en het aantal plaatsen voor klinisch chemici veilig te stellen respectievelijk uit te breiden. De medewerking van de leden is hierbij wel dringend noodzakelijk.

Met betrekking tot de ingestelde vacaturebank dient geconstateerd te worden dat met name het aanmelden van (potentiële) vacatures nog sterk verbeterd kan worden.

Advisering aan leden heeft in een 7 tal gevallen geleid tot inschakeling van juridische bijstand door Centraal Beheer. Ook in 1994 zijn de polisvoorwaarden van deze rechtsbijstandverzekering een punt van aandacht geweest. Advies bij problemen in 1994 heeft ook één keer geleid tot het verzoek tot visitatie respectievelijk bemiddeling.

De CBB heeft in 1994 het Bestuur en een aantal commissies van de NVKC geadviseerd bij het opstellen van normen en richtlijnen.

In 1994 heeft de CBB middels overleg binnen de FHZ zich verder ingespannen de ongelukige WAO-reparatieregeling te bestrijden. Inmiddels is gebleken dat al deze moeite tevergeefs is geweest. Ook is binnen het FHZ-overleg deelgenomen aan de nieuwe in 1994 opgestarte CAO-onderhandelingen. Hierbij is een begin gemaakt aan het bespreekbaar maken van individualisering binnen de CAO.

Er wordt door de CBB, teneinde een breder draagvlak te creëren, naar gestreefd samen met de klinisch fysici (en eventueel de ziekenhuis apothekers) een gezamenlijk standpunt te bepalen.

Jaarverslag van de commissie Buitenland

De commissie Buitenland heeft tweemaal voltallig vergaderd en talloze malen in wisselende kleinere samenstellingen. Besproken werd de positie van de NVKC in internationaal verband en de mogelijkheden om invloed in dit verband uit te oefenen.

De commissie heeft aanbevolen aan het bestuur om in IFCC verband te streven naar sterkere vertegenwoordiging in de Scientific Division. Commissielid Den Boer is penningmeester van het IFCC bestuur en kan een intermedierende rol vervullen tussen Wetenschapscommissie en de voorzitter van de Scientific Division, Müller. De ontwikkelingen binnen ECLM, met name op het gebied van accreditatie, worden met argusogen gevolgd. Commissielid Huisman is secretaris van het ECLM bestuur geworden.

Binnen het op breed Europa geïntendeerde FESCC worden vanuit de NVKC geen initiatieven ontplooid.

De rol van EC4 wordt krachtig bevorderd. Er wordt naar gestreefd dat EC4 de motor is binnen FESCC en via FESCC naar IFCC en ECLM. Commissielid Sanders is president van EC4 en tevens voorzitter van de working group on Registration of clinical chemists. Commissielid Jansen is voorzitter van de working group on Accreditation.

De internationale ontwikkelingen t.a.v. de accreditatie van EQAS systemen worden gevolgd en kortgesloten met de SKZL.

Er zijn zorgwekkende ontwikkelingen in CEN en ISO verband ten aanzien van pogingen verplichte methodes vast te stellen voor de bepaling van stollings- en andere parameters. Commissielid Den Boer heeft daartoe zitting genomen in de betrokken NNI commissie. Via dit kanaal en via de EC4 wordt getracht de ontwikkelingen gecoördineerd te beïnvloeden.

Jaarverslag van de Certificeringscommissie

De Certificeringscommissie heeft het afgelopen jaar vier keer vergaderd, waarvan twee keer met de auditors.

Procedureel is zeer veel geleerd van de proefaudits. De korte tijd van audit maakt een zo sterk mogelijke organisatie ervan nodig. De checklists zijn daarom nogmaals aangepast om een duidelijker beantwoording mogelijk te maken. De manier van uitvoeren (do en don't - een soort handleiding van de auditors is door de auditors opgesteld) is besproken.

De verslaglegging en de wijze van omgaan met het concept-verslag van de auditors kwam aan de orde. Door een werkgroep van de auditors is een zeer constructieve bijdrage hierin geleverd.

De aansluiting met de visitatie van niet-opleidings klinieken, zoals uitgevoerd door de medische wetenschappelijke verenigingen, al of niet onder begeleiding van het CBO, is verbeterd. Dit door het toevoegen van enkele punten aan de checklist. Aan het bestuur van de NVKC is geadviseerd het "visitatie" deel nodig voor herregistratie in de toekomst, onder te brengen bij de audit. Daarnaast is bij de kwaliteitscommissie van de LSV aangedrongen op deelname van de NVKC hierin. Dit te meer daar door het ministerie mogelijk gelden voor de visitatie beschikbaar gesteld worden.

Met CCKL is contact geweest over het uitvoeren van de audits onder auspiciën van CCKLtest. Daartoe is besloten proefaudits te laten afronden met een formele audit en alle audits vanaf 1 januari 1995 alleen nog officieel te laten plaatsvinden. Ook de mogelijkheid van het betrekken van niet-klinisch chemici bij de audits is nader besproken. De precieze taakafbakening CCKLtest en certificeringscommissie zal op korte termijn geregeld moeten worden.

Om de aangevraagde audits in de toekomst ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren is het aantal auditors dat een Sterlab-cursus bezocht heeft intussen uitgebreid tot 11.

Daarnaast is deelgenomen aan de nieuwe "Leidschendam conferentie" van patiënten, verzekeraars en werkers in de gezondheidszorg over de nieuwe doelstellingen voor het kwaliteitsbeleid voor de komende 5 jaar.

Jaarverslag van het Concilium Clinicum Chemicum

In het verslagjaar trad collega van Dieijen-Visser tot het Concilium toe. Collega Gorgels trad terug als lid van het Concilium. Collega Vader nam van hem de functie van secretaris over.

Het Concilium vergaderde in het verslagjaar twee maal.

Tijdens de vergaderingen werden ondermeer de volgende onderwerpen besproken. Waar nodig of gewenst werd advies/commentaar gegeven aan de besturen van NVKC en VAL of aan een commissie.

- Wijziging van het reglement van het Concilium. Een voorstel werd gezonden aan de besturen van NVKC en VAL.

- Voorstel ter beschrijving van het aandachtsgebied Toxicologie.
- De inhoud van de 2-jarige post-doctorale opleiding.
- Gedragscode voor klinisch chemici.
- Samenwerking tussen NVKC en VAL.
- Ontwikkelingen in de Medische Wetenschappelijke Raad van het Centraal Begeleidings Orgaan van de Intercollegiale Toetsing.
- De taak van het Concilium; vergelijking met de in SRC-verband opererende Concilia.
- De kwaliteit van de aanstelling van klinisch chemici en laboratoriumartsen; symptomen van uitholling van de functie?
- Nieuwe curricula voor de tijdens de opleiding af te leggen examens.
- Hoogleraren in de klinische chemie in Nederland.

Jaarverslag van de commissie Eerste Lijn

De commissie is er na uitvoerig overleg met het SAN bestuur in geslaagd overeenstemming te bereiken over herziene toelatingscriteria van de SAN.

De commissie is van mening dat het voor ziekenhuislaboratoria met substantiële activiteiten voor huisartsen mogelijk en zinvol is het lidmaatschap van de SAN te overwegen. Het commissiestandpunt is uitvoerig uiteengezet in het Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie. Het SAN bestuur heeft op basis van deze overeenstemming een notitie aan het NVKC bestuur verzonden waarin het streven om een platform voor gezamenlijk overleg op te richten verwoord is. De taak van de commissie is hiermee beëindigd. Afronding van deze taak ligt in handen van de SAN en NVKC besturen.

Jaarverslag van de Enzymcommissie

De commissie kwam in 1994 viermaal bijeen.

Dr. J.H.M. Souverijn, die aan de commissie was toegevoegd in verband met het 10th International Congress of Clinical Enzymology, heeft in 1994 de commissie weer verlaten.

In de loop van het jaar zijn de financiële zaken van het helaas afgelast congres afgewikkeld. Hoewel het niet doorgaan van het congres een grote teleurstelling heeft teweeggebracht bij de leden van de commissie, kan op de afwikkeling met enige tevredenheid worden teruggezien. Voor geen van de direct betrokkenen is het financiële verlies onoverkomelijk gebleken.

Wel heeft het ons geleerd dat het organiseren van internationale congressen in de toekomst door een relatief kleine vereniging als de NVKC zeer moeilijk zal worden.

De commissie heeft in 1994 een artikel geschreven over de meettemperatuur van enzymen. De publikatie in het Tijdschrift van de NVKC zal hopelijk de vele vragen die bij de leden over dit onderwerp leven, wegnemen.

Tegen de verwachtingen in is het rustig gebleven rond de Amylase bepaling. Derhalve zijn geen nieuwe ontwikkelingen uit 1994 te melden.

De Enzymcommissie verwacht ook voor 1995 een rustig jaar voor de klinische enzymologie.

Jaarverslag van de Examencommissie

De Examencommissie bestond uit 5 vaste leden. Een lid van de vaste commissie treedt op als voorzitter van het in dat jaar vigerende examen. Voor het examen wordt de vaste commissie aangevuld met specialisten uit het betreffende vakgebied.

Dit jaar heeft in het teken gestaan van de vernieuwing van het curriculum, waarbij de totale examenstof over 3 examens werd verdeeld. Begin 1995 werd deze "klus" afgesloten met de aanbidding van het nieuwe curriculum, na accordering door het Concilium Clinicum Chemicum. Vanaf het examen in het najaar 1995 zal dit curriculum gelden. Uiteraard is er in een overgangsregeling voorzien.

Er zijn 3 reguliere vergaderingen geweest. Daarnaast was er een bespreking met vertegenwoordigers van de klinisch chemici in opleiding en werd deelgenomen aan de vergadering met de opleiders.

De commissie heeft de voorbereidingen getroffen voor het examen haematologie voor november 1995. Als "specialisten" voor het examen "haematologie" werden uitgenodigd de collegae Beunis, Hoffmann, Kraaijenhagen, Martens en De Metz. Voorts is in kaart gebracht welke KCio-ers in de problemen dreigen te raken door het veranderde examenschema. Er zijn enige individuele oplossingen gearrangeerd door aanvullende mondelinge examens toe te staan. De opleiding van 1 kandidaat, welke onder aangepaste condities plaatsvond, is inmiddels voldoende afgesloten. De laatste kandidaten uit de groep chemici, werkzaam op het gebied van diagnostiek van erfelijke metabole ziekten, werden met goed gevolg geëxamineerd.

In november 1994 namen 29 kandidaten deel aan het examen "eiwitten", 3 hiervan waren laboratoriumartsen in opleiding. Alle kandidaten behaalden een voldoende.

Jaarverslag van de Gemengde Commissie Onderwijs Laboratorium Personeel - Klinische Chemie (GCOLP-KC)

De commissie kwam dit verslagjaar twee maal bijeen. Aandacht was er voor de volgende onderwerpen:

Hoger Laboratorium Onderwijs

Het voorstel van de HBO-Raad om de medische en biologische studierichting samen te voegen tot een nieuwe medisch/ biologische studie staat nog steeds ter discussie. Door de GCOLP-KC is aangegeven dat een reductie van het aantal opleidingen de voorkeur heeft boven een samenvoeging van de verschillende studierichtingen.

Middelbaar Laboratorium Onderwijs

In 1994 is de nieuwe wet educatie en beroepsvorming van kracht geworden. In de wet worden de beroepsopleidingen nader gedefinieerd. Door de beroepsopleidingen wordt een begin gemaakt met het vormen van Regionale Opleidings Centra (ROC's).

Toekomst GCOLP-KC

In 1994 heeft de samenwerking tussen de Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie, de Vereniging van Medische Analisten, de Nederlandse Vereni-

ging voor Pathologie en de Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologen verder gestalte gekregen door de officiële instelling door alle genoemde verenigingen van een gezamenlijk platform.

Veel stukken die voorheen behandeld werden in deze commissie, worden nu in een breder verband tijdens de platform- vergaderingen besproken. De GCOLP-KC heeft in december 1994 de besturen van VvMA en NVKC verzocht om opheffing van de gemengde commissie. Beide besturen hebben hiermee ingestemd ervan uitgaande dat belangrijke zaken op bestuurlijk niveau jaarlijks worden kortgesloten en overige onderwijszaken optimaal binnen het platform worden behandeld.

Jaarverslag van de Historische Commissie

In dit verslagjaar kwam de Historische Commissie éénmaal bijeen. Meer frequent waren de bijeenkomsten van de commissieleden die een gedenkboek "NVKC 50 jaar" voorbereiden. Deze bijeenkomsten vonden plaats in Den Haag, Rotterdam en Leiden. Vanwege zijn specifieke kennis en ervaring was collega De Kloet bij deze besprekingen aanwezig.

Met een aantal NVKC-nestoren werden zowel individuele als groeps gesprekken gevoerd. Behalve een schat aan informatie hadden deze bijeenkomsten een zeer inspirerende en stimulerende uitwerking.

Door betere faciliteiten werd het werk van de commissie in de afgelopen periode zeer vergemakkelijkt. De samenstelling van de commissie bleef in dit jaar ongewijzigd.

Jaarverslag van de werkgroep Klinisch Chemici in opleiding

De werkgroep vergaderde tienmaal, waarvan twee keer telefonisch. Er was permanent een vaste vertegenwoordiger van de artsen klinische chemie aanwezig. Tevens werd vergaderd met het dagelijks bestuur, de Registratiecommissie, de Visitatiecommissie en de Examencommissie. Hierbij zijn ook de resultaten van de enquête, gehouden onder de KCio-ers besproken. Daarnaast hebben reguliere contacten plaats gevonden zowel binnen als buiten de NVKC.

Dit verslagjaar werden wederom twee symposia georganiseerd voor klinisch chemici in opleiding, artsen klinische chemie in opleiding, hun opleiders en belangstellenden. Het najaarssymposium 1994 stond in het teken van het examen "Eiwitten" en het symposium in het voorjaar 1995 had als thema "Randgebieden van de klinische chemie". Beide symposia werden druk bezocht. Aansluitend aan het voorjaars-symposium is een algemene ledenvergadering gehouden voor alle klinisch chemici en artsen klinische chemie in opleiding. Hierbij kon het boek van Pekelharing (Handboek klinisch-chemische tests) alsnog aan de KCio-ers worden uitgereikt. Tevens werd een concept van de statuten, opgesteld door de werkgroep, met de achterban besproken.

Momenteel worden in alle regio's bijeenkomsten gehouden ter voorbereiding op het examen "Hematologie".

Jaarverslag van de E.C. Noyons' Stichting

In het verslagjaar heeft de E.C. Noyons' Stichting zich wederom ingezet voor de bevordering van de klinische chemie in de ruimste zin des woords.

Het bestuur heeft op 29 maart 1995 vergaderd over het verslagjaar 1994. De bestuursamenstelling is onveranderd gebleven.

De Stichting heeft haar streven om het aantal hoogleraren klinische chemie uit te breiden voortgezet om uiteindelijk aan alle universiteiten een hoogleraar klinische chemie aangesteld te krijgen.

Voorfinancieringen die verricht zijn voor de accreditatie bij CCKLtest zullen t.z.t. terugvloeien in de kas van de Stichting. Ook de voorfinanciering, die in 1994 heeft plaatsgevonden t.b.v. de Stichting PAOKC om de nascholing vorm te geven, zal binnen vijf jaar terugvloeien.

Subsidies ter ondersteuning van de uitgaven van proefschriften zijn alleen toegekend als er sprake was van voldoende belang om de inhoud ervan breed te verspreiden.

Het bestuur is voortgegaan in de ontwikkeling van een toekomstvisie voor de Stichting. Hierbij worden mogelijkheden onderzocht ter verlichting van het ruimteprobleem van het NVKC bureau.

Jaarverslag van de stichting Post Academisch Onderwijs Klinische Chemie (PAOKC) en de gelijknamige commissie

Het PAOKC begint op gang te komen. De huisstijl raakt bekend.

Er werden twee cursussen georganiseerd: "Intensive Care en Klinische Chemie", Rotterdam 26-27 mei 1994 en "Pathofysiologie van de nier" Groningen 20 december 1994, waarvoor de organisatiecommissies veel lof toekomt. De deelnemers gaven in aansluitend gehouden enquêtes een zeer gunstig oordeel over inhoud en vorm. Naar aanleiding van de opgedane ervaring werden het model-draaiboek en de modelbegroting bijgeschaafd ten behoeve van toekomstige organisatoren van cursussen. De systematiek en de lijst van te behandelen hoofdgroepen van onderwerpen werd gepubliceerd in dit tijdschrift (1994; 19: 239-240). Aan de regio's van de NVKC werd gevraagd of men bereid was een cursus voor zijn rekening te nemen. De respons hierop was helaas minimaal.

De PAOKC-commissie vergaderde vijfmaal. In de loop van het jaar trad Dr. W.W. van Solinge toe tot de commissie.

Eén van de terugkerende onderwerpen was in hoeverre het volgen van PAOKC een verplichtend karakter zou moeten krijgen. Ook andere geledingen binnen de NVKC houden zich met deze vraag bezig. Een probleem is o.a. de controleerbaarheid.

In principe moet de PAOKC sponsor-onafhankelijk zijn. Daartoe zal een eigen kapitaal opgebouwd moeten worden. De E.C. Noyons' Stichting stelde daartoe een renteloze lening ad f 20.000 ter beschikking met een looptijd van 5 jaar.

Het stichtingsbestuur vergaderde tweemaal. Om een betere afstemming tussen commissie en bestuur te

krijgen zal de bestuurssamenstelling moeten worden veranderd. Een voorstel voor een statutenwijziging dienaangaande wordt aan de NVKC-ledenvergadering voorgelegd.

Jaarverslag van de Redactiecommissie

De commissie vergaderde tweemaal. Belangrijke punten van gesprek waren de criteria, waaraan manuscripten dienen te voldoen. Dit heeft geleid tot aanpassing van de te hanteren richtlijnen door auteurs en door de beoordelaars.

Gedurende het verslagjaar heeft Dr. H. van Rijn de commissie verlaten. Hij verzette veel en nuttig werk voor het tijdschrift. De vacature werd opgevuld door Dr. E. Mensink, Academisch Ziekenhuis Nijmegen.

Dr. M. Frölich heeft te kennen gegeven de commissie te willen verlaten; deze vacature zal in het najaar van 1995 worden opgevuld. Ook zij heeft gedurende 8 jaar een forse bijdrage geleverd.

Eind januari 1995 verscheen het eerste nummer van de twintigste jaargang van het tijdschrift onder de nieuwe naam: Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie. Uit de reacties heeft de redactie mogen opmaken, dat de vormgeving alsmede de inhoud bij de lezers in de smaak is gevallen.

De teruglopende opbrengsten uit advertenties gedurende het voorgaande jaar, werd dit jaar goedge maakt door een meer effectieve benadering van de adverteerders.

Gedurende het verslagjaar werden 54 manuscripten aangeboden, waarvan er 51 werden gepubliceerd en 3 werden afgewezen.

De publikaties bestonden uit 15 artikelen, 15 bijdragen uit drie symposia, 1 voordracht, 4 beschouwingen, 6 bijdragen voor de rubriek "Uit de Laboratoriumpraktijk", 2 casuïstische stukken, 3 overzichten, 3 verslagen, 1 boekbespreking en 1 ingezonden stuk. Daarnaast werden 56 poster-abstracts opgenomen t.b.v. het 47e congres van de NVKC.

De hoop wordt uitgesproken, dat meer manuscripten zullen worden aangeboden en dat hierbij klinisch georiënteerde studies, waarin laboratoriumonderzoek een belangrijke rol speelt, niet zullen ontbreken.

Jaarverslag van de Registratiecommissie

De commissie vergaderde tienmaal, éénmaal werd vergaderd met het dagelijks bestuur (22/6) en éénmaal met het bestuur en de voorzitter en secretarissen van de beleidsbepalende commissies (16/2). Eénmaal was er een bijeenkomst met een vertegenwoordiging van de klinisch chemici in opleiding (15/12).

Momenteel zijn 30 assistenten in opleiding in 19 opleidingsinstituten. In de periode werden zes personen in het register opgenomen. De opleidingsbevoegdheid van vier instituten werd verlengd: OLVG, Amsterdam; Academisch Ziekenhuis, Leiden; Sint Joseph Ziekenhuis, Veldhoven en Ziekenhuis De Weezenlanden, Zwolle. De opleidingsbevoegdheid werd verleend aan het Academisch Ziekenhuis Maastricht, in het De Wever/Gregorius Ziekenhuis, Heerlen kwam een nieuwe opleider.

Prof. dr. A. Bast, VU Amsterdam, is op voordracht van de KNCV benoemd tot plaatsvervangend lid van de commissie. Dr. J. Felderhof, secretaris SRC, is op voordracht van de KNMG benoemd tot plaatsvervangend lid.

De Normen en Procedures met betrekking tot de opleiding tot erkend klinisch chemicus zijn afgerond. Deze zullen - samen met de eisen t.a.v. een tweejarige postdoctorale opleiding als voorbereiding voor een opleiding tot klinisch chemicus - in het najaar worden gepubliceerd. In deze publikatie komen ook de voorwaarden voor registratie als erkend klinisch chemicus met aandachtsgebied de Chemische Diagnostiek van Erfelijke Metabole Ziekten (CDEMZ) en de eisen waaraan een opleidingslaboratorium voor het aandachtsgebied CDEMZ moet voldoen.

Met betrekking tot het aandachtsgebied Hematologie wordt overleg gevoerd tussen de Vereniging van Hematologisch Laboratoriumonderzoek (VHL) en de Nederlandse Vereniging voor Hematologie (NVvH). Er zijn gesprekken gaande om te komen tot een aandachtsgebied Toxicologie.

In het najaar van 1995 komt er een enquête met het doel een aanvang te maken met de herregistratie. De voorlopige criteria zijn: 1. De plaats van beroepsuitoefening en 2. De regelmatige uitoefening van de functie van klinisch chemicus. De criteria voor de regelmatige professionele activiteiten vormen de indicatie voor het al of niet verlengen van de inschrijving in het register. Toetsing van de definitieve criteria kan pas plaatsvinden, nadat door middel van de enquête is komen vast te staan wat binnen de kring van klinisch chemici regelmatige beroepsuitoefening inhoudt, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zijn.

Een werkgroep van de commissie gaat zich bezig houden met het realiseren van een waarderingssysteem voor bij- en nascholing. Hierin zal het post-academisch onderwijs in de klinische chemie (PAOKC) een plaats moeten krijgen.

Ook de audit, uit te voeren door de CCKL, zal bij de herregistratie betrokken moeten worden.

Gezien het feit dat de komende jaren een aantal klinisch chemici met pensioen zullen gaan of van een VUT-regeling gebruik zullen maken, wordt ernaar gestreefd het aantal opleidingsplaatsen tenminste in stand te houden. Om te kunnen voldoen aan de vraag lijkt een aantal van ca. 30 assistenten in opleiding noodzakelijk.

Jaarverslag van de Stichting Kwaliteitsbewaking Klinisch Chemische Ziekenhuis Laboratoria (SKZL)

- In het verslagjaar (juli 1994-juni 1995) werd door het bestuur zesmaal vergaderd. De samenstelling van het bestuur bleef ongewijzigd. Wel heeft drs. J. Mulder afscheid genomen als adviseur van de SKZL.
- Het SKZL-bureau wordt versterkt met de indiensttreding van J. v.d. Velde. Hij zal vooral werkzaam zijn in de ontwikkeling van programmatuur voor kwaliteitsprogramma's ter ondersteuning van drs. H. Steigstra.

- Op 2 mei werd door de voorzitter, drs. G. Berends, de nieuwe huisvesting van het SKZL-bureau feestelijk in gebruik genomen. De SKZL beschikt nu over een eigen kantoor van ongeveer 100 m² waar zowel de administratieve - alsmede de ontwikkel-functies een plaats hebben gekregen. Het SKZL-bestuur heeft in het najaar van 1994 besloten om gelden voor de bouw en inrichting ter beschikking te stellen. Naast deze nieuwe faciliteit blijft de locatie Koningin Beatrix Ziekenhuis te Winterswijk bestaan, waar de enquêtes van de sectie MCA vandaan komen.
- Zoals was aangekondigd is er een Engelstalige folder gemaakt waarin alle activiteiten van de SKZL zijn opgenomen. In hetzelfde kader - meer bekendheid te geven aan het werk van de SKZL - zijn er bezoeken afgelegd aan de regio's. We willen op deze wijze proberen om het contact met onze deelnemers te intensiveren.
- Het bestuur is doorgegaan om verder vorm te geven aan de herstructurering van de SKZL-activiteiten door middel van de sectievorming. Daarvoor was het noodzakelijk dat de statuten van de stichting grondig werden herzien. Veel aandacht is er besteed aan deze nieuwe statuten, die het mogelijk maken dat ook op beperkte schaal niet-klinisch chemici deelnemen aan de bestuurlijke activiteiten van de stichting, hetgeen de goedkeuring heeft van het NVKC-bestuur. In het najaar van 1995 zullen deze nieuwe statuten door de notaris worden vastgelegd. Dan zullen ook de gesprekken met het LWBA-bestuur worden hervat.
- Dit jaar is bovendien besloten om de mogelijkheid te bieden via de SKZL referentiepreparaten te bestellen. In een uitgebreide toelichting zijn onze deelnemers op de hoogte gebracht welke preparaten er voorhanden zijn en hoe ze besteld moeten worden.
- Er zijn weer veel buitenlandse contacten geweest met EQAS-organisaties en met de Tsjechen in het kader van het twinning programma van de NVKC. Voorlopige resultaten van deze internationale samenwerking resulteerden in een artikel over "Quality Goals in Clinical Chemistry (Eur J Clin Chem, april 1995). Naast het reguliere overleg met het NVKC-bestuur hebben er vele contacten plaats gehad met vertegenwoordigers van kwaliteitsorganisaties in binnen- en buitenland.
- Met de subcommissie stolling is intensief overleg gepleegd over de nieuwe vormgeving van de stollingsenquêtes, uit te voeren door de SKZL. Deze samenwerking zal binnenkort tot een tastbaar resultaat leiden.
- Tenslotte is het bestuur intensief betrokken bij de vorming van de bestuurlijke organisatie van het VCL (Virtueel Centraal Laboratorium). Zij heeft besloten de werkzaamheden te ondersteunen met het ter beschikking stellen van programmeercapaciteit en een lening als startkapitaal.

Secties

Algemeen. De bestaande reflotron enquête werd veranderd in een "droge chemie" programma om het

mogelijk te maken dat ook andere dan Boehringer-gebruikers van deze enquête gebruik kunnen maken.

Sectie Hematologie i.o. In een werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van VHL en SKZL, is hard gewerkt aan verbeteringen van het huidige hemacytometrie programma. Er vond op 17 november 1994 een symposium plaats, georganiseerd door deze sectie in oprichting, dat door de grote opkomst een inspiratiebron was voor de verdere ontwikkelingen op het terrein van de kwaliteitsborging van de hemacytometrie. Tevens werd gediscussieerd over een sectiereglement, dat als basisdocument dient voor de verdere werkzaamheden van deze sectie.

Immunologie. Ook in dit verslagjaar was de samenwerking tussen de SKMI en de SKZL vruchtbaar. Alhoewel hier geen sprake is van een sectie kon deze samenwerking resulteren in een goede begeleiding van de gezamenlijke enquête immunochemie. Op 3 november 1994 werd met de deelnemers gesproken over de resultaten van de enquêtes en de plannen voor de toekomst. Het bleek dat er veel behoefte bestaat aan een referentiepreparaat om de onderlinge verschillen te verkleinen. Daartoe werd een gezamenlijk project gestart om te komen tot een dergelijk preparaat.

Sectie Multicomponent analyse. Deze sectie heeft zich vooral naast de reguliere activiteiten bezig gehouden met de productie en certificering van referentiepreparaten. Naast de al langer bestaande productie van het merendeel van de sera voor de algemene klinische chemie was voor de ERNDIM -activiteiten (stofwisselingsziekten) de productie van monsters in Winterswijk voor de enquêtes organische zuren en speciale bepalingen essentieel. Voorts is de positie op het terrein van glyco-Hb dit jaar versterkt.

Sectie lipiden. De resultaten van het cholesterol standaardisatieprogramma, gesubsidieerd door de Hartstichting, werden gepubliceerd in *Clinical Chemistry* in mei 1995.

Sectie Metabole Ziekten i.o. Het is ons voornemen om deze werkgroep het komend verslagjaar formeel te accepteren als een sectie van de SKZL. In deze sectie i.o. wordt samengewerkt met vertegenwoordigers van de laboratoria van de basisdiagnostiek van de klinisch genetische centra (KGC). De enquête "metabolic diseases" (case finding) is dit jaar opengesteld voor Belgische en Duitse laboratoria. Met de deelnemers aan deze enquête zijn de resultaten inhoudelijk besproken. Het is nog niet duidelijk of de pilot-enquête enzymdiagnostiek in leucocyten en plasma wordt gecontinueerd.

Jaarverslag van de Visitatiecommissie

In het verslagjaar verliet collega Bartels de commissie wegens zijn benoeming in het bestuur van de NVKC. Zijn plaats werd ingenomen door collega van

Voorst tot Voorst, terwijl collega Storm werd benoemd tot plaatsvervangend secretaris. Verder werd collega Trijbels toegevoegd aan de commissie; hij is speciaal belast met visitaties in het kader van het specialisme Chemische Diagnostiek van Erfelijke Metabole Ziekten. Ook de vertegenwoordiging van de Registratiecommissie wijzigde: collega Dikkeschei volgde collega van Rijn op.

De commissie heeft een vrij druk jaar achter de rug: er werd zeven maal vergaderd. Er werden 5 instituut-visitaties uitgevoerd, in 4 gevallen ging het om een hervisitatie en in 1 geval om een instituut, waar nog geen opleiding was. Met 12 klinisch chemici in opleiding werd een eindgesprek gevoerd en werden er 7 assistenten bezocht in het eerste jaar van hun opleiding. Tenslotte werd met een aspirant-klinisch chemicus in opleiding gesproken in verband met zijn verzoek voor een aangepast opleidingsschema.

Ook dit jaar waren er onderwerpen, die meer dan incidenteel tijdens of naar aanleiding van visitaties aan de orde kwamen: het wetenschappelijk klimaat en de publicatie-eisen, promotie-onderzoek tijdens de opleiding, aandacht voor management in de opleiding en de status van de co-opleider, die nog niet geformaliseerd is. Ook de toetsing aan het einde van de 2-jarige post-doctorale opleiding voor de opleiding tot klinisch chemicus werd besproken; de commissie heeft hierover een definitief standpunt ingenomen. Deze onderwerpen zijn ook besproken in het jaarlijkse overleg met het dagelijks bestuur en met de Registratiecommissie.

De vernieuwing van inhoud en vormgeving van alle formulieren die bij de voorbereiding en de uitvoering van visitaties nodig zijn, werd afgerond.

Tijdens het verslagjaar werd een begin gemaakt met het reguliere overleg met de werkgroep van klinisch chemici in opleiding. Als belangrijkste onderwerpen kunnen worden genoemd het feit dat niet alle relevante zaken tijdens een visitatie aan de orde worden gesteld, het tijdstip van de visitatie aan het einde van de opleiding, de markt voor klinisch chemici en enkele zaken op het gebied van secundaire arbeidsvoorwaarden, die in een opleidingsinstituut geregeld zouden moeten zijn. Dit overleg wordt door beide partijen als erg nuttig ervaren.

Jaarverslag van de Vereniging Hematologisch Laboratoriumonderzoek (VHL)

De VHL telde aan het eind van het verslagjaar 71 leden. Het bestuur vergaderde twaalf maal telefonisch. In het afgelopen jaar belegde de VHL drie ledenvergaderingen op 15 juni 1994, 9 november 1994 en 15 maart 1995. Op 14 september 1994 werd in Zwolle het symposium "In en om de neutrofiel" georganiseerd. Op 17 november 1994 vond in Nijmegen het SKZL/VHL-symposium "Externe kwaliteitsbewaking hemocytometrie" plaats. Voor beide symposia bestond grote belangstelling.

Het concept-protocol malariadiagnostiek is in samenspraak met de Ned. Ver. voor Parasitologie (NVP) tot stand gekomen en binnen de VHL besproken. Dit protocol zal ook nog worden voorgelegd aan de

NVVC. Het streven is tot een gezamenlijk voorschrift te komen.

Op initiatief van de VHL heeft een werkgroep van de Medische Advies Commissie (MAC) van het College voor Bloedtransfusie bestaande uit vertegenwoordigers van de Ned. Ver. voor Hematologie, Ned. Federatie van Bloedbanken en de VHL het rapport "Transfusiebeleid in Ziekenhuizen" opgesteld. Dit rapport is inmiddels aan het MAC aangeboden. Het is verheugend te constateren, dat in toenemende mate klinisch chemici betrokken zijn bij landelijk overleg op het terrein van de bloedtransfusie.

De notitie specialisatie aandachtsgebied Hematologie voor klinisch chemici is door het VHL-bestuur besproken met het bestuur van de Ned. Ver. voor Hematologie (NVvH). Een gemengde VHL/NVvH-werkgroep heeft het commentaar verwerkt. De nieuwe versie van de notitie zal daarna binnen de VHL en NVvH besproken worden.

Enkele VHL-leden hebben een concept opgesteld betreffende "Laboratoriumdiagnostiek van Hemostase" dat binnen de VHL besproken is. Samen met de Ned. Ver. voor Trombose en Hemostase wordt een definitief stuk opgesteld.

Er wordt getracht te komen tot de uitwisseling van SOP's op het terrein van de hematologie.

Tijdens de ledenvergadering werden de volgende lezingen gehouden:

- APC/cofactor II: achtergronden, historie, mogelijke klinische betekenis (Mw. Berends, Amsterdam)
- Kwaliteitscontrole rondzending leucocytdifferentiatie en score-systeem (Smit Groningen)
- Eerste ervaringen met de MLA 1600 (Mw. Berends, Amsterdam);
- Eerste ervaringen met de Amelung AMAX (Mw. van den Berg, Leeuwarden).

Jaarverslag van de Wetenschapscommissie

De leden van de Wetenschapscommissie kwamen in het verslagjaar driemaal bijeen.

In het verslagjaar trad Dr. F.M.J. Zuiderhoudt terug als lid en werd Dr. I. Vermes benoemd. Verder werden in het verslagjaar een aanzienlijk aantal mutaties doorgevoerd. Prof. dr. J.H.H. Thijssen werd als voorzitter opgevolgd door Prof. dr. J.M.F. Trijbels en Prof. dr. H.J. Degenhart als secretaris door Dr. R.B.H. Schutgens. Bovendien werd Prof. dr. M.P. van Diejen-Visser opgevolgd door Dr. B.K. van Kreel, Dr. B.G. Wolthers door Dr. F.A.J. Muskiet, Dr. M.H. de Keijzer door Dr. R.W. Jansen, terwijl ook Dr. R.A. Wevers terugtrad.

Organisatie van het klinisch-chemisch onderzoek in Nederland

De Wetenschapscommissie ontwikkelde initiatieven om te komen tot een Werkgemeenschap Klinische chemie. Hierdoor zal het wetenschappelijk onderzoek op klinisch-chemisch gebied gestimuleerd en beter gecoördineerd worden. Kwaliteitsverbetering hoort ook bij de doelstellingen. De werkwijze zal in principe vergelijkbaar zijn met de binnen NWO gevolgde

regels, waarbij onderzoek projectmatig bekeken wordt. Aangemelde projecten zullen in vier categorieën worden ingedeeld, nl.:

- Pathologisch onderzoek
- Diagnostisch onderzoek
- Epidemiologisch/inventariserend onderzoek
- Besliskundig onderzoek.

Na een oproep van de commissie werden een dertigtal projecten aangemeld. Op 21 juni 1994, 17 januari 1995 en 1 juni 1995 werden tijdens wetenschappelijke bijeenkomsten in resp. Utrecht, Amsterdam en Nijmegen in totaal 29 projecten gepresenteerd en nader toegelicht. Een subcommissie bestaande uit collega's Thijssen, Trijbels, Vermes, Willems en de Wolff zal zich in de tweede helft van 1995 inzetten om de Werkgemeenschap verder gestalte te geven. Er wordt gestreefd naar een financiële ondersteuning voor een aantal projecten.

Congressen, symposia e.d. (mede) onder auspiciën van de NVKC

Een groot aantal bijeenkomsten werd gehouden (mede) onder auspiciën van de NVKC. Gezien de brede participatie van NVKC-leden dient met name het 47e NVKC-congres genoemd te worden, dat op 27 en 28 april 1995 werd gehouden te Lunteren. Er werden 56 posters gepresenteerd door NVKC-leden, waarvan aan de drie beste posters prijzen werden toegekend.

Samenwerking met Tsjechische collegae

De voorzitter en secretaris hebben tijdens het NVKC-congres te Lunteren op 27 april 1995 een overleg gevoerd met een Tsjechische delegatie. Hierbij kwam onder meer een wetenschappelijke bijeenkomst in Tsjechië aan de orde, welke in april 1996 zal plaatsvinden. De Tsjechische delegatie vraagt aan de Wetenschapscommissie namen van sprekers met deskundigheid op het gebied van resp. schildklier, diabetes en zwangerschap.

Een tweetal werkgroepen ressorteren onder de Wetenschapscommissie NVKC nl.:

I. Werkgroep Tumormarkers

II. Werkgroep Moleculair-biologische diagnostiek

De werkgroep A heeft 1 december 1994 een themabijeenkomst in Amersfoort georganiseerd voor belangstellenden met als thema: Thalassemie. Er werd eerst een overzicht gegeven en vervolgens werden meer praktische zaken besproken aan de hand van voorbeelden om zowel β - als α -thalassemie te diagnosticeren m.b.v. DNA-technieken. De bijeenkomst werd druk bezocht en de reacties waren positief.

Vervolgens is wederom veel aandacht besteed aan de "regeling klinisch genetisch onderzoek en erfelijkheidsadviesing", die nu van kracht is. Om ons standpunt over nieuwe wijzigingen duidelijk te maken, is een nota gemaakt waarin per onderdeel ons standpunt wordt verwoord en aan de hand van voorbeelden verduidelijkt. Er wordt bijvoorbeeld aangegeven dat, met de hoge frequentie van voorkomen van erfelijke ziekten, het onmogelijk is dat de klinische genetische centra (KGC) al deze onderzoeken uitvoeren. Daar-

naast wordt aangegeven dat met nieuwe technieken, ook DNA-technieken, oude bepalingen verbeterd kunnen worden. De klinisch-chemische en hematologische laboratoria moeten uiteraard bij de KGC's blijven. Deze nota zal in 1995 worden verstuurd met medeondertekening van de Ned. Ver. voor Immunologie, Nederlandse Vereniging Pathologen en de Vereniging van Laboratoriumartsen.

In juni 1995 is een bijeenkomst georganiseerd in Amersfoort met als thema: Apo E genotypering. Eerst werd een overzicht gegeven en vervolgens op praktijk van de DNA methodiek ingegaan. Tenslotte werd een onderzoek gepresenteerd waar Apo E een rol speelt bij de ziekte van Alzheimer. Er was veel belangstelling, ook van enkele firma's. Een beleidslijn voor de nabije toekomst is kwaliteitscontrole en het gebruik van commercieel beschikbare units.

Jaarverslag van de werkgroep Tumormarkers

In het verslagjaar werd door de werkgroep zesmaal vergaderd, waarvan twee maal telefonisch.

De werkgroep participeert actief in het programma tumormerkstoffen van de LWBA. De leden zijn betrokken bij het verzamelen van sera, inclusief klinische gegevens, waardoor relevante niveau's bereikt kunnen worden voor: CEA, AFP, HCG, PSA, CA 125, CA 15.3, CA 19.9 en Thyreoglobuline. Namens de werkgroep onderhoudt J.M.G. Bonfrère de contacten met de LWBA.

Op 19 mei 1995 werd met groot succes het twejaarlijkse symposium gehouden met dit keer als onderwerp "Mammacarcinoom en tumormarkers".

Met de Integrale Kanker Centra (IKC's) is overleg gaande ten einde te komen tot een actieve participatie in de totstandkoming van consensus over diagnostiek van patiënten met bepaalde vormen van kanker.

Jaarverslag van de werkgemeenschap Klinische Chemie i.o.

Op 4 oktober 1993 is aan alle leden van de NVKC een oproep gedaan met de vraag naar belangstelling voor het oprichten van een werkgemeenschap (wg) klinische chemie. Deze brief werd gestuurd door Prof. dr. F.A. de Wolff (Amsterdam) en Prof. dr. J.H.H. Thijssen (Utrecht), lid van het bestuur en voorzitter van de Wetenschapscommissie NVKC, respectievelijk.

Het doel van een dergelijke wg werd omschreven als het stimuleren en coördineren van wetenschappelijk onderzoek op klinisch-chemisch gebied. Met name onderzoekslijnen, die gedurende langere tijd in een laboratorium lopen, kunnen voordeel hebben bij het bestaan van een wetenschappelijk forum voor de klinische chemie. Aan de NVKC-leden werd verzocht hun eventuele belangstelling te laten blijken middels een korte omschrijving van een project dat vanuit het lopende onderzoek in aanmerking zou kunnen komen voor deelname aan de wg. Gebieden waarop projecten ingediend konden worden werden omschreven als:

- Besliskundige onderwerpen;
- Pathobiochemische onderwerpen;
- Bioanalyse.

Mogelijkheden tot extra financiering van aangemelde projecten kon niet geboden worden, wel werd duidelijk gemaakt dat gezocht zou worden naar additionele fondsen om op termijn de beste projecten ook met geld te ondersteunen.

Deze eerste oproep heeft geleid tot 25 aanmeldingen met korte en langere omschrijvingen van potentiële projecten. Deze aanmeldingen waren afkomstig uit vrijwel alle universitaire en een aantal andere grotere centra. Omdat het niet in de bedoeling lag veel selectie toe te passen, werd aan alle belangstellenden een brief gestuurd met het voorstel een aantal dagen te organiseren waarbij de verschillende onderzoeken en onderzoekslijnen gepresenteerd konden worden. Naast de twee reeds eerder genoemde personen maakte verder ook Dr. J.L. Willems (Nijmegen) deel uit van de organiserende commissie.

Deze tweede oproep heeft geleid tot het houden van drie bijeenkomsten: op 21 juni 1994 te Utrecht, 17 januari 1995 te Amsterdam en 1 juni 1995 te Nijmegen. Daarbij werden door in totaal 30 personen lopend en toekomstig onderzoek gepresenteerd. Duidelijk werd dat er (mede) vanuit de nederlandse klinisch chemische laboratoria op zeer behoorlijk niveau onderzoek verricht werd en wordt. Verder kon geconstateerd worden dat er, ondanks de bestaande diversiteit, behoefte bestaat aan nieuwe mogelijkheden om onderzoek onderling te bespreken.

De onderwerpen die aan de orde gekomen zijn tijdens de drie bijeenkomsten zijn als volgt te rubriceren:

- pathobiochemisch onderzoek;
- op diagnostiek gericht onderzoek;
- epidemiologisch en inventariserend onderzoek;
- besliskundige onderwerpen.

Als vervolg op de derde bijeenkomst in Nijmegen werd op 14 juni 1995 een eerste discussie gehouden tussen de organisatoren en de leden van de Wetenschapscommissie. In deze discussie werden afspraken gemaakt om de verdere ontwikkeling van de wg als activiteit van de commissie te laten plaatsvinden. In deze ontwikkeling zal o.a. een meer thematische indeling gemaakt moeten worden van de onderwerpen die bewerkt worden. Deze plannen zullen in de komende periode verder uitgewerkt dienen te worden.

Als een van de serieuze mogelijkheden tot het verkrijgen van additionele financiën werd gedacht aan een samenwerking met Diagned, de associatie van leveranciers van reagentia t.b.v. diagnostisch onderzoek in Nederland. Door de drie organisatoren werd daartoe, tijdens een officiële bijeenkomst van Diagned op 26 januari 1995, een presentatie gegeven van de ontwikkeling van de wg. Globaal werd een overzicht gegeven over de onderwerpen waarop onderzoek aangemeld was. Met name het onder 2. genoemde type onderzoek zou het best voor samenwerking met Diagned in aanmerking kunnen komen. Na presentatie werd afgesproken dat verdere gesprekken gehouden zouden worden om de mogelijkheden nader uit te werken.